

ECONOMIA.

RECOPIL·LACIÓ DELS TWEETS I DELS ESCRITS AL BLOG “VOL 234” DE TEMÀTICA ECONÒMICA

FINS EL 7 DE DE GENER DE 2018

JOSEP M. CARBÓ TEIGEIRO

HI HA UNA PERVERSIÓ INTRÍNSECA EN EL CAPITALISME AL CONSIDERAR QUE EL CAPITAL ÉS EL BÉ MÉS PREUAT I FER QUE AQUEST S'ACUMULI EN POQUES MANS QUE CONTROLIEN EL MÓN.	3
LES INSTITUCIONS ECONÒMIQUES ACTUALS SÓN PERPETUADORES DE LA INJUSTÍCIA.	3
<i>Res no es mou al planeta de la llei del més fort (El TTIP com a metàfora)</i>	3
<i>Els nostres representants no ens representen. Representen als nostres amos!</i>	4
LES PROPOSTES DE MILLORA QUE OFEREIX EL SISTEMA SÓN DISTRACCIONS PER A FER QUE TOT SEGUEIXI IGUAL	5
AQUEST SISTEMA TROBA LA SEVA FORÇA EN LA FEBLESA MORAL DELS HUMANS.	5
<i>El capitalisme és la nostra panxa i la democràcia el nostre cap. Quina mena d'home som?</i>	5
FA FALTA UN CANVI EN ELS VALORS ECONÒMICS.	6
NECESSITEM NOVES ACTITUDS PERSONALS...	6

<i>Tenir avidesa i capacitat per a acumular indefinidament no et dona dret a fer-ho.</i>	6
<i>Res no és teu. Tot és nostre.</i>	7
... I NOVES ACTITUDS COL·LECTIVES	8
<i>Abans de ser factible ha de ser pensable: Cal començar per desterrar la riquesa i la pobresa extremes.</i>	8
<i>L'amor i els diners no són béns acumulables sinó essencialment compartibles</i>	9
<i>Volem bancs pels quals els diners no siguin el més important i partits polítics pels quals els vots no ho siguin tot.</i>	11
<i>Una samarreta de 3€ fabricada i distribuïda amb criteris d'explotació és molt més cara que una de 20€ feta amb criteris d'economia del bé comú.</i>	12
<i>Res no justifica l'acumulació de riquesa. La natura no és teva.</i>	12
<i>Res no justifica l'acumulació de riquesa.(2) No ens podem enriquir amb el treball dels altres.</i>	13
<i>Res no justifica l'acumulació de riquesa.(3) El sentit dels diners no és multiplicar-se sinó repartir-se.</i>	14
<i>Res no justifica l'acumulació de riquesa. (i 4) Riquesa i pobresa hereditària: la fórmula de la injustícia perpètua.</i>	15
<i>El preu ens diu una cosa però ens n'amaga moltes.</i>	16
CREC QUE A NIVELL ESTRUCTURAL CALDRIA IMPULSAR CANVIS RADICALS PER A RECONDUIR L'ECONOMIA ENVERS EL SEU AUTÈNTIC OBJECTIU.	17
<i>Una proposta de distribució de la riquesa: tothom fa el que vol i tothom cobra el mateix.</i>	17
<i>El vot que diposites a la caixa registradora quan compres és tan decisiu com el que poses a l'urna.</i>	18
<i>Si el poble ha d'elegir els seus governants, els primers que ha d'elegir són les autoritats econòmiques</i>	19
<i>Allò bo és barat i hem de fer que el preu ho reflecteixi!</i>	20
<i>Doneu els diners a les persones sàvies, a les que els saben fer servir.</i>	21
...I IMPLANTAR L'ECONOMIA DEL BÉ COMÚ A NIVELL MUNDIAL.	22
<i>L'alternativa al capital-isme és el bé-comú-isme.</i>	22
<i>Si no ets egoista fes-te "becomista" (de l'Economia del Bé Comú) i si ets egoista, fes-te'n també!</i>	23

Hi ha una perversió intrínseca en el capitalisme al considerar que el capital és el bé més preuat i fer que aquest s'acumuli en poques mans que controlen el món.

El capitalisme és com una loteria tramposa on tothom juga i on els venedors de participacions s'intercanvien els numero premiats

Les institucions econòmiques actuals són perpetuadores de la injustícia.

Què és robar un banc comparat amb fundar-ne un? Bertolt Brecht

L'economia és la nova religió. Sacerdots/banquers tirànics dient-nos que és el bé i el mal oferint-nos el paradís a canvi de la submissió.

Res no es mou al planeta de la llei del més fort (El TTIP com a metàfora)

La llei del més fort s'imposa entre les formes de vida des de que aquestes existeixen al planeta terra. La capacitat d'adaptació pot ser una modalitat sofisticada d'aquesta fortalesa i sovint és l'estratègia seguida per a les espècies que menys poden usar la força física.

Amb l'aparició de l'home la llei del més fort va prendre la forma de la llei del més llest. Després de les garrotades devien venir les estratègies defensives o ofensives, les armes llancívoles i la cooperació tribal. Sempre el resultat és el mateix: el domini del més preparats sobre els altres; l'extinció o submissió d'una part de l'espècie sota l'opressió de l'altra.

Un cop entrem a la civilització, a la polis, les posicions dominants es consoliden i sostenen amb el relat mític. Les nissagues designades pels déus com a dominants tenien fàcil la perpetuació del poder a través del sosteniment de la tradició gràcies a la casta sacerdotal.

En algun moment apareix una certa lluita pel control del poder. Potser la fase més vistosa d'aquest procés fos l'eclosió dels processos revolucionaris del segle XIX sota la forma de les revolucions comunistes de la primera meitat del segle XX. Sigui com sigui, al segle XX la lluita pel poder és essencialment política. Les classes poderoses juguen clarament o subreptíciament el joc del poder polític i s'hi instal·len per tal de dominar i mantenir la situació de privilegi.

Pel motiu que sigui, actualment, els posseïdors del poder semblen inclinats a abandonar la política i recloure's de forma gens dissimulada en les fortaleses del poder econòmic. Sempre ha sigut el seu domini però sota formes més amables. Actualment, perdut el pudor i la vergonya la classe dominant dicta noves formes de regulació i control al marge de la política. La política és ja ara només un banquet per a famolencs carronyaires, i sobretot un escenari perfecte per tal que la gent esgoti la seva energia d'il·lusió o de fal·làcia de control.

Convé que ens barallem ara per aconseguir guanyar unes eleccions o per la independència de Catalunya o per la reforma de la constitució. Mentre fem això i aboquem la nostra energia en lluites de poder polític cada cop menys significatives, el poder econòmic va marcant l'agenda de forma secreta i implacable.

El TTIP (el tractat transoceànic de lliure comerç entre la Unió Europea i Usamèrica) tira endavant enmig d'un secretisme criminal i la connivència còmplice dels polítics. Estan sortint ja de l'àmbit polític instituint un nou marc legal, jurídic i econòmic per sobre dels estats. Això és ja un fet.

Quin interès pot tenir votar la independència de Catalunya o votar a Podemos si els grans titellaires i manipuladors dels mercats i de l'acumulació de la riquesa tenen lleis pròpies i tribunals propis que els estats hauran d'assumir i als quals ens haurem de sotmetre pel simple fet de que els nostres representants els voten amb una mà* mentre amb l'altra ens distreuen amb conflictes menors?

La política ha quedat ja denigrada al paper de serva del poder econòmic. Quina força li queda al serf per a doblegar el seu amo? Cap mentre aquest el tingui distret ocupant-se de quants peus té un gat.

*CIU ha impugnat el dret a decidir sobre el TTPI alineant-se amb el PP, PSOE i UPyD.

***Quan els emperadors xinesos tenien massa soldats per mantenir els feien lluitar entre ells.
Ara emperador=capitalisme i soldats=ideologies.***

***Els diners no es perden, no desapareixen, no es fonen. Simplement canvien de mans,
concretament de les teves a les seves.***

Els nostres representants no ens representen. Representen als nostres amos!

Estic ben convençut que els nostres polítics no ens representen. No és que ho facin malament, és que no ho fan. Al meu entendre els polítics haurien de saber i conèixer què vol la gent i després legislar per tal que aquests anhels es materialitzin.

Doncs bé, segurament hi ha moltes explicacions per justificar que això no sigui així però, aquest fet tan acceptat constitueix al meu entendre la legitimació del frau polític, l'imperi de la prostitució democràtica, la renúncia al poder del poble per tal de decidir com vol viure.

És clar que moltes de les coses que la gent vol no poden ser ara mateix, però podem fer passes per a acostar-nos-hi o per allunyar-nos. Moltes coses que la gent vol van contra les lleis del mercat capitalista, però és això el que cal canviar i no la fidelitat dels polítics a la voluntat popular.

La gent, majoritàriament vol una cosa i els polítics en fan altres. La gent no vol guerres i els governs només fan que preparar-les i declarar-les. La gent no vol molta desigualtat i tot el sistema tendeix a augmentar la injustícia. La gent no vol contaminació i depredació mediambiental i ara, que tenim possibilitats de desplegar un decreixement sostenible i ecològic, els governs mantenen les agendes planeticides.

A Catalunya la immensa majoria vol un referèndum per a la independència, però els polítics han decidit que no. Segons els estudis de Felber la majoria de gent no vol diferències salarials superiors a la ràtio 1/10 (que el que més cobra no cobri més de 10 vegades el que menys cobra) i els polítics legislen i permeten ràtios 1/15000 i sistemes d'enriquiment i acaparament dissenyats per als rics. Els informes del CEO (Omnibus de la Generalitat de Catalunya 2017-2) diuen que la gent anhela unes coses en economia, política, treball, cultura, salut... i si us ho mireu veureu que els polítics fan tot el contrari.

Això és escandalós i encara és més escandalós que ho permetem i que anem passant els anys i seguim sense canviar-ho.

Quina explicació pot tenir aquest fet tan surrealista? Doncs que els nostres representants representen als nostres amos, als posseïdors de les grans fortunes, als que controlen i dirigeixen les grans crisis mundials, als que compren els mitjans de comunicació que ens atonen i enganyen...

Sé que no són éssers perversos els polítics. En conec alguns i són ben honrats. Aquest és el gran enigma. Quina metzina prenen o visió del món se'ls imposa quan accedeixen al càrrec i a la informació i sobretot, quina droga paralitzant i temerosa del poder i del canvi els subministren per tal que en poc temps passin a formar part del l'engreixat mecanisme de reproducció i manteniment de la injustícia en benefici dels de sempre?

Les propostes de millora que ofereix el sistema són distraccions per a fer que tot segueixi igual

---

Mentre permetem que pocs acumulin molt, elogiem que molts s'organitzin per repartir-se aquest poc.

Ens hem d'esforçar en alimentar més als rics perquè com més mengin més engrunes hi haurà sota la taula per a la resta.

Aquest sistema troba la seva força en la feblesa moral dels humans.

Segons Agustí, el vici és el goig de l'objecte d'ús i l'ús de l'objecte de goig. Segons això, l'economia capitalista és absolutament viciosa

El capitalisme és la nostra panxa i la democràcia el nostre cap. Quina mena d'home som?

El capitalisme és el nostre sistema econòmic, l'encarregat de proveir-nos dels béns que ens garanteixen la supervivència. La democràcia és el nostre sistema polític, l'encarregat d'orientar totes les nostres accions a uns ideals ètics coherents amb la dignitat humana.

Doncs bé, sembla que el capitalisme ho té més clar. El capitalisme és l'autèntic motor que mou les persones i la societat. Tots necessitem abans de res poder sobreviure i per això necessitem imperiosament garantir-nos els mitjans per a aconseguir-ho.

La democràcia sembla una mena de luxe o ornament social que pesa poc quan s'ha de contrastar amb la possessió dels béns materials. Si no tenim menjar, ens importa poc qui ens el proporciona i com. No tenim miraments ètics si estem sotmesos a la lluita per sobreviure. Per això tiràniques dictadures han pogut imposar-se sempre que garanteixin un mínim de supervivència.

Els valors del capitalisme són l'acumulació, l'avarícia, la depredació, el consum, l'individualisme, l'eficàcia i la riquesa. I aquests valors estan molt arrelats en les persones fins al punt que es consideren més importants i vitals que els de la democràcia.

Els valors de la democràcia són el respecte, la participació, la igualtat, la llibertat, la cultura, la solidaritat, la justícia i el bé comú. Són coses que tots valorem però que tenen concrecions ben ambigües. La majoria de nosaltres estem disposats a renunciar a aquests valors per tal de sobreviure i pocs renuncien a sobreviure per tal de tenir una vida digna.

Aquest és, al meu entendre, el moment que vivim ara. Estem en una societat dominada i controlada per l'economia. La democràcia ha quedat segrestada i s'ha convertit en esclava de l'economia. I això no sembla provocar desesperació. Ens queixem de la corrupció però després veiem la nevera plena i una sensació de seguretat atàvica ens fa romandre quietes.

El ventre és la font de l'energia que necessita el cos i el cap és l'òrgan rector de la persona. El ventre és el capitalisme i el cap la democràcia. Segons Plató, una persona té tres ànimes (racional, irascible i concupiscible) situades al cap, al pit i al ventre que tenien diferents funcions: el cap governar, el pit defensar la justícia i el bé i el ventre proveir al cos de les seves necessitats bàsiques.

Deia Plató que una persona ben constituïda estava regida de manera jeràrquica per aquestes tres ànimes. El cap controla el pit que controla el ventre. Si el ventre imposa la seva voluntat sobre el pit i el cap, la persona està corrompuda i no pot reeixir.

I a mi em sembla que ara mateix l'home que conforma la humanitat sencera està dominat pel ventre. En aquest estat la persona s'atonta, es conforma, no pensa, no critica i no pot veure el suïcidi implícit que comporta confondre viure amb sobreviure.

Cal pensar sobre el fet que alguns considerem que el model econòmic occidental és un dels pitjors i mig món aspiri a tenir-lo.

No és un problema d'abundància sinó de distribució. No som ganduls, som ambiciosos. No som ineptes, som injustos

Fa falta un canvi en els valors econòmics.

Quan el capitalisme descobreixi que el més valuós és la plenitud i no el diner, el metall més preciós, l'amor i no pas l'or; el que més mereix ser ambicionat, el coneixement d'un mateix i no pas el poder... començarà la revolució definitiva. L'autèntica revolució és la saviesa.

Imagineu que un dia la pau i la justícia fossin rendibles econòmicament i que per això les assolíssim. Us semblaria un progrés?

No cal molta força per canviar el món; només cal triar la palanca adequada.

Necessitem noves actituds personals...

Sempre ric si desitges el que és natural i necessari i sempre pobre si desitges el que és artificial i superflu.

Si vols ser ric apuja els teus diners o abaixa les teves necessitats. Si vols ser savi apuja els teus coneixements o abaixa el teu orgull.

S'hauria de canalitzar la natural ambició humana cap al gaudi, el servei i l'autorealització en lloc de cap a la riquesa o el poder

No t'inquieta pensar que tot això que ara desitges t'han ensenyat a desitjar-ho?

Jugar a l'ONCE busca satisfer dues de les meves ambicions: l'abundància i ajudar els altres.

Només val la pena tenir allò que no et pot ser pres.

Tenir avidesa i capacitat per a acumular indefinidament no et dona dret a fer-ho.

Els greus desequilibris i la creixent desigualtat que està provocant l'actual crisi econòmica ens obligarà a considerar idees obvies i sensates que per una mena de maledicció històrica han estat apartades del debat.

Una de les famílies d'aquestes idees és la de la "intervenció" o regulació social sobre els drets privats de la propietat.

Ja sé que defensar aquestes idees en els moments de màxim esplendor del neoliberalisme és una temeritat que pot semblar broma però en realitat com més dolor o injustícia provoca el dret a l'acumulació més necessària es fa la seva regulació.

La llibertat és un valor principal però ha d'estar condicionada a les necessitats de la comunitat. No podem permetre que persones o grups de persones acaparin recursos per damunt de les seves necessitats mentre altres no tenen el suficient.

Ja sé que això es pot justificar adduint que no podem limitar la capacitat ni la iniciativa de les persones per a generar riquesa i que cadascú, segons la teoria meritocràtica del capitalisme, té el que es mereix, però aquest tampoc és un valor absolut.

Hi ha d'haver un límit en la capacitat d'acumulació personal. Un límit ampli i generós si voleu, però un límit. Una persona ha de poder acumular fins a una quantitat i més enllà d'aquesta quantitat la riquesa es socialitza.

Una proposta concreta d'aquest aspecte és la que fa l'Economia del Bé Comú (EBC), que considera que seria molt positiu legislar que les persones no poden acumular més de 10 milions d'euros (en l'edició de 2014)

Estarem d'acord amb que és una quantitat respectable capaç de satisfer les necessitats i capricis de la persona més malbaratadora. Estem parlant de diners per a ús personal, perquè pel que fa al tema del mercat financer, capitals de risc o inversions empresarials estan regulats també en una altra branca de la teoria del moviment de l'EBC.

La psicologia també recolza el fet que el diner ajuda a la felicitat fins a un cert punt. Més enllà de certa quantitat, el diner només genera avidesa, avarícia i anhel d'acumulació.

En qualsevol cas, la idea central que avui vull proposar i defensar és que s'ha de limitar la quantitat de diners que una persona pugui acumular. Crec que és una necessitat social.

Aquesta idea pot generar debats ben interessants sobre el poder desincentivador d'aquesta mesura o dels límits del control social, o de la impossibilitat de limitar els anhels de millora.

Tot això pot ser considerat més comprensivament si situem aquesta mesura en el marc que li correspon que és el de la teoria de l'EBC. Una cosa és el principi general i una altra la forma concreta d'implementar-lo.

El principi general és que la comunitat genera riquesa de forma col·lectiva i si es dispara l'avidesa o l'acumulació que perjudica a la majoria, cal controlar-la.

La concreció la trobareu al llibre "L'Economia del Bé Comú" de Christian Felber.

Algun dia comprarem les coses atenent al més alt benefici social i no al més baix preu.

Res no és teu. Tot és nostre.

Crec que la propietat privada s'hauria d'abolir. Tota la propietat privada, no només la dels mitjans de producció com postulen les teories marxistes, sinó tota propietat privada; també la d'ús.

La relació dels humans amb els productes naturals i manufacturats és fonamental per a la supervivència i per a la justícia social. La nostra economia es basa en el principi de la propietat privada i quasi totes les constitucions ho regulen. També les religions i els codis ètics consuetudinaris donen per descomptat que som propietaris de certes coses. Per això està tan estès el precepte de no robar.

A mi em sembla que hauríem de trencar aquesta premissa i considerar que tot el que els humans produeixen és propietat de la humanitat sencera. El productor té el dret de consum si el bé que produeix és consumible i el deure d'administrar si el bé és utilitari.

No estic parlant ara dels bens de producció com ara les fàbriques, els camps, les xarxes de distribució, etc. que també han de ser de propietat pública. Parlo dels bens d'ús, de les coses que tenim a casa, de la roba que portem, de les joguines amb què juguen els nostres fills, els cotxes que conduïm, les sabates que calcem,... Totes aquestes coses són produïdes per la societat i estan a disposició de la societat.

Nosaltres quan els adquirim els adquirim com a administradors. Quan comprem un jersei, per exemple, fem un compromís amb la societat. En primer lloc agraïm a tots els actors necessaris per a aquella producció i després ens comprometem a donar-li un ús conscient i responsable, a mantenir-lo en bon estat, cuidar-lo i tenir-lo a disposició de qui el necessiti en qualsevol moment si jo en puc prescindir temporalment o traspassar la responsabilitat d'administrar-lo si en puc prescindir definitivament.

Aquest pacte és un acte de consciència i d'amor a tota la humanitat. És un compromís amb una nova forma de gestió dels recursos, un aposta per a una nova economia. Canvia coses importants en l'engranatge consumista en què estem atrapats. A més té un avantatge molt gran i és que podem practicar-lo ja des d'ara mateix. Només cal que canviem l'actitud i ens comprometem a tractar tot el que tenim a casa, des d'una patata a un ordinador com a administradors responsables (hauríem de rendir comptes) en lloc de com a propietaris.

Estic convençut de què el tema de la propietat privada és fonamental per a canviar la nostra forma depredadora de viure amb els resultats nefasts que coneixem sobre l'ecosistema planetari i sobre la justícia social. Segurament els desgraciats i pèrfids experiments comunistes del segle XX han imposat un prudent silenci sobre el tema de la propietat privada, però hem de ser valents i tornar a treure'l perquè tot el que no sigui defensar aquesta postura és perdre-la. Estem veient com gràcies al silenci sobre aquest tema creix de forma gegantina la pressió de la propietat privada, no només en els mitjans de producció sinó fins i tot en els serveis públics més bàsics com està passant ara mateix al nostre país amb la sanitat. I més greu encara és el que s'està preparant amb el TTIP on fins i tot la justícia serà privada!

No a la propietat privada! Dos temes gens marginals caldria considerar per aprofundir en aquest crit d'utopia necessària. Per una banda el de la propietat dels mitjans de producció (famós i transcendental tema del comunisme ortodox) i el de la propietat intel·lectual. En tots dos casos m'inclino per a aplicar la mateixa màxima: No a la propietat privada! Seria conflictiu però ningú no pot pensar que el futur que ens espera si seguim així ho serà menys.

... i noves actituds col·lectives

La justícia demana repartir el treball que és un dels béns més preuats.

Abans de ser factible ha de ser pensable: Cal començar per desterrar la riquesa i la pobresa extremes.

Plantejar el problema de la desigualtat econòmica és entrar en el terreny de la utopia pensareu molts. Vull creure que no ho és donat que utopia significa "cap lloc" i el que jo proposo és per a fer-ho ara i aquí.

El fet que les propostes siguin irrealitzables ara mateix no vol dir que hàgim de deixar de pensar-les. De fet les coses només esdevenen possibles quan són pensables.

La idea que proposo és la desaparició de la pobresa i de la riquesa extrema. Si existís una autoritat suprema que pogués imposar per la força normes i lleis, de ben segur que el primer que faria seria impedir l'acumulació de la riquesa per part d'una minoria o la privació a una majoria de les bàsiques necessitats. És de sentit comú si acceptem les premisses dels drets humans.

La nostra situació no és però aquesta i tenim governs democràtics o dictatorials que no poden o no volen evitar la riquesa i la pobresa extrema. Hi ha múltiples explicacions de per què no és possible l'eradicació de l'acumulació exagerada i la mancança absoluta. Tots tenim la nostra, des de la naturalesa egoista dels humans a la perversió sistèmica de la nostra economia, als factors històrics, ambients, ideològics, religiosos, climàtics... i de ben segur que entre tots podríem acabar entenant que les coses són així perquè no hi ha altra manera de pensar-les.

Per això m'atreveixo a proposar algunes idees per anar pensant i imaginant.

Penso que els rics han de ser els primers en adonar-se de la injustícia de la seva acumulació. Serien més feliços si ajustessin les seves necessitats i cedissin l'excedent als altres.

Penso que els pobres han de treballar en allò que els plagui independentment de si la seva feina és útil o no, és a dir, al marge del mercat laboral, al marge de l'oferta i la demanda.

Penso que tothom reconeixerà que qui treballa mereix un pagament que li permeti viure amb dignitat.

Penso que les classes mitjanes assumiran que és de justícia i que genera més felicitat a tota la societat que tothom tingui un sou pel sol fet de viure i treballar.

Penso que els preus de les coses haurien de ser proporcionals als ingressos de qui compra.

Penso que els canvis s'han de fer de dins a enfora. No ho farem amb lleis o amb força des de les institucions sinó amb la convicció personal i el poder de sentir-se digne pel sol fet de saber-se humà.

Penso que coses molt estranyes, increïbles i esbojarrades passaran i aportaran informacions que no sabíem fins llavors.

Penso que apareixeran sistemes paral·lels i a petita escala de resoldre els nostres problemes bàsics i que es generaran directrius creatives de canvi que ara ni imaginem.

Penso que augmentarà molt el valor dels valors i baixarà el de les coses.

Penso que un canvi de consciència esfondrarà els fonaments de la nostra visió materialista. Descobrirem el plaer que dóna l'honestedat, el confort que aporta la confiança, el guany que representa compartir, la riquesa que implica la compassió, l'abundància que genera l'amistat...

Penso que moltes persones pensant coses confluents sota els mateixos valors formen la matriu de les accions que necessitem.

Necessitem polítics que creguin que el bé comú és superior al particular i no hi seran sense una massa crítica de ciutadans que pensi així.

L'amor i els diners no són béns acumulables sinó essencialment compartibles

La idea de l'acumulació ha sigut important al llarg de la nostra història. És evident que en determinats moments evolutius disposar de reserves et protegia de futurs penosos. Per això l'acumulació utilitària, és a dir aquella que deriva de la previsió i de la visió de futur pot tenir sentit.

Ara bé, l'acumulació especulativa, aquella que amuntega béns tot creient que tenen valor per ells mateixos i no per l'ús que se'n fa, és destructiva i perniciosa com s'ha demostrat històricament. De fet deriva d'una aberració conceptual consistent en atribuir valor absolut al que és només valor de canvi. Encara hi ha qui perdut al mig d'un desert preferiria un lingot d'or a un got d'aigua!

Dues de les coses respecte de les quals aquesta errònia concepció es manifesta de forma evident és en l'amor i els diners.

Acumular amor, és a dir voler posseir les persones estimades, preservar-les gelosament per a un mateix, procurar ser cada cop més estimat sense importar els mitjans, és una forma malaltissa d'estimar.

Acumular diners, invertir per a augmentar-los amb l'única finalitat de posseir-los, veure el món amb la ullera quantitativa del cost, el preu i el guany, és una forma malaltissa de valorar-lo.

Amor i diners són dos béns l'essència dels quals és l'intercanvi. Només en la fluïdesa, la llibertat i el compartir prenen la seva autèntica naturalesa i esdevenen cada cop més abundants.

En l'amor hi ha un intercanvi de sensacions, coneixements, emocions, ideals... entre les persones que requereix la renovació constant. Si s'estableix algun tipus de límit s'estanca, s'estronca i comença a morir. Com el corrent d'un riu que algú vol preservar i decideix tancar-lo en una resclosa. En poc temps, aquell flux d'aigua neta i vibrant esdevé pútrida i morta. Igualment, l'amor que es limita, que s'acota, que es vigila, que es condiona... comença a podrir-se.

El mateix passa amb els diners. Estan pensats essencialment per a ser compartits, per a ser intercanviats oferint servei, riquesa i abundància a la gent. Ara bé, preferir guardar-los a intercanviar-los és una forma perversa d'usar-los. Segurament perquè ens han ensenyat el valor de l'estalvi o perquè hem acabat confonent el que és un mitjà amb un fi ara mateix no sembla un disbarat guardar diners, però considerat des de la seva naturalesa, els diners només ens són útils quan els podem intercanviar. I moltes de les desgràcies que en el món ens passen són, al meu entendre, fruit de no entendre aquest fet.

L'acumulació (de diners i d'amor) ens ha fet mesquins, avars i individualistes. Per això m'atreveixo a fer-vos una proposta provocadora: comparteix tot el que estimes i tot el que tens! Deixant anar el que creus tenir potser descobriràs que només tens realment el que ets capaç de deixar anar.

Permetre que el diner faci diner és com permetre que els tips acaparin el menjar Hi ha coses que les considerem naturals de tant veure-les i de tant poc reflexionar-les. Una d'elles, sens dubte, és la idea de la legitimitat de fer diners a partir diners. Entenem-nos.

El diner és un mitjà per satisfer les necessitats humanes. Com a mitjà, no té cap sentit que s'acumuli. El seu ús és el de facilitar els intercanvis entre béns i serveis.

Els diners, però en el capitalisme, s'han convertit en un autèntic valor absolut, en una finalitat en ella mateixa. I no sempre pel béns o serveis que pots adquirir amb ells sinó com un fetitxe de poder. Acumular diners és un dels objectius més desitjats i aquest fet és en sí un símptoma de la perversitat axiològica (de valors) de la nostra societat.

La culminació d'aquesta aberració és l'actual fase del capitalisme: el capitalisme financer. Una fase en la que el treball de creació i d'aportació de béns i serveis com a font de diner ha estat substituïda pel joc especulatiu en les borses. El gran casino financer del món va generant diner del diner, absorbint o xuclant el capital i traspasant-lo de la població activa a la minoria elitista dels poderosos.

Aquesta màquina imparable de desigualtats està arruïnant la vida de moltes persones i està generant una societat desesperançada. Sembla que els moviments financers es mouen amb una força que cap poder polític no pot controlar.

El poble, la democràcia, ha perdut la capacitat de controlar aquesta espiral d'acumulació injusta. Les lleis s'han fet a mida dels poderosos i la majoria observem atònits i impotents com es consolida la injustícia arreu.

Cal aturar aquest procés inhumà qüestionant les premisses sobre les que se sustenta. El diner no ha de poder generar diner si no hi ha treball productiu al darrere. Hem de començar a fer córrer entre els nostres amics i coneguts, familiars i companys de feina, a les tertúlies i als cafès que allò que sempre hem considerat normal (que els rics siguin cada cop més rics sense produir i els pobres cada cop més pobres produint) és una injustícia.

Segons el pensament de l'Economia del Bé Comú, els superàvits de les empreses s'han d'usar per a unes finalitats concretes i s'ha de prohibir que s'usin per a altres coses. Són usos legítims del superàvit 1. Inversions. 2. Provisions per a pèrdues. 3. Augment del capital propi. 4. Repartiment als col·laboradors.

I els usos no permesos del superàvit són: 1. Repartiment de beneficis entre els propietaris que no treballen a l'empresa. 2. Adquisició i fusió d'empreses. 3. Inversions financeres. 4. Donacions a partits polítics.

Pot semblar simple però això sol seria terriblement eficaç de cares a racionalitzar l'economia. Convé que sembrem la llavor d'aquestes idees de sentit comú. Només quan una idea s'escampa i nia a la ment dels homes pot arribar a esdevenir un fet. Som-hi doncs.

[Volem bancs pels quals els diners no siguin el més important i partits polítics pels quals els vots no ho siguin tot.](#)

La finalitat d'un banc no ha de ser fer diners sinó oferir un servei. Els bancs són el cor de l'economia donat que ells distribueixen i faciliten que els diners flueixin entre la gent per tal que pugui cobrir les seves necessitats.

Els bancs tenen com a finalitat servir la gent i els diners són només el mitjà a través del qual ho fan. Quan els diners passen a ser un bé en ells mateixos, una finalitat última, el sistema es perverteix i perd el seu sentit.

Un banc a d'atendre la gent, ha de gestionar, orientar, facilitar i dinamitzar l'economia. Perdre el sentit de servei públic és la mort del banc.

I això és el que ens està passant. Sotmesos a una pressió materialista, a un economicisme que s'avalua només des dels balanços financers, els bancs estan fent exactament el contrari del que haurien de fer. Malgrat tot, ho fan i ho fan amb eficàcia.

Clar que els usuaris ho fomentem i ho permetem. Quan portem els diners al banc, volem que els facin rendir, que els multipliquin i no ens importa massa com ho fan. Sabem que els banc especulen, que juguen amb avantatge, amb ocultació, amb mitges mentides o mentides senceres... i res d'això no ens preocupa si ens ofereix un rendiment.

És només aquesta actitud generalitzada de guany personal el que fa que tot el sistema derivi cap a la injustícia. Necessitem bancs que no tinguin el guany com a finalitat última, i necessitem clients que no tinguin el guany com a finalitat última. Haurem d'acostumar-nos a posar els diners a bans ètics encara que no hi guanyem tant.

Fins que no entenguem que la qualitat de vida no la marca el diner sinó la justícia, estarem sotmesos a la dictadura monetària.

Necessitem partits polítics que no tinguin el vot com a únic objectiu. Els partits polítics són organitzacions socials que tenen com a finalitat oferir a la societat projectes col·lectius que duguin a la millor societat que puguem.

Amb tot, els partits semblen més preocupats per assolir el poder a còpia de convèncer-nos de què els votem. El vot, però no és l'objectiu últim.

Com en el cas dels bancs, els partits estan disposats als que sigui per tal d'aconseguir el vot. Per això no miren la justícia social ni ideals col·lectius sinó que cada cop més són escrutadors dels desigs i anhels de la gent per tal d'oferir-los el que volen independentment del sentit ètic i utòpic que necessitem.

I com sempre, els bancs i els partits juguen a respondre a les demandes. I la demanda majoritària és el guany econòmic i la proposta política més avantatjosa per a l'individu i pels seus. Fins que els ciutadans no declarem clarament els ideals que volem i estiguem disposats a perdre diners i quotes de poder, els bancs i els partits no entendran que han de canviar i han de transformar-se en òrgans de servei en lloc d'òrgans d'acumulació de poder.

El futur està a la nostra mà, fem el que fem.

Hi ha el gran poder de tenir molt i el gran poder de voler poc.

Una samarreta de 3€ fabricada i distribuïda amb criteris d'explotació és molt més cara que una de 20€ feta amb criteris d'economia del bé comú.

El pecat capital del nostre sistema econòmic és valorar-ho tot amb diners. Els diners són un molt bon mitjà, però no són un fi en ells mateixos. No serveixen per a res més que per a ser intercanviats. Els diners no es mengen, no abriguen, no curen ni fan companyia.

Els diners són el patró de tot allò que té valor de canvi i per això els confonem sovint amb el valor mateix. Segurament per això els indicadors d'èxit econòmic es mesuren amb diners. Una altra aberració.

Direm que una empresa va bé si guanya diners i que un país prospera si augmenta el seu PIB. Això però, no ens diu res com l'empresa guanya aquests diners ni de com aquest país augmenta el seu PIB.

Els indicadors econòmics no ens diuen res de la dignitat amb que les persones són tractades, ni de l'impacte ecològic, ni de la justícia social ni de la participació democràtica ni de res de tot allò que valorem.

Per això quan dic que una samarreta de 3 euros és molt cara vull dir que sovint hi ha darrera aquest producte una cadena margant d'indignitat, d'abús, d'explotació (de l'home i de la natura), d'injustícia... que fa que augmenti el dolor i la inhumanitat. I aquest preu s'ha d'incorporar als 3 euros!

Mirant l'altre dia el llistat dels països que més han augmentat el seu PIB vaig veure que els sis primers són Líbia, Guinea, Etiòpia, Maldives, Ghana i Costa de Marfil. Cap d'aquests països figura entre els 10 més ben valorats en els principals indicadors de benestar.

Això evidencia allò que ja sabem: que els diners i la justícia no van junts. Que el fet que una empresa vagi bé no vol dir que tracta bé els treballadors. Aquests costos tan importants en els aspectes de la dignitat humana, la sostenibilitat i la justícia no es comptabilitzen ni en els balanços financers de les empreses ni en el PIB.

No cal dir que aquest fet dramàtic, aquest segrest per part del diner de l'economia, ha portat tota l'explotació i tot el desequilibri i desigualtat social. Per això cada cop més hi ha iniciatives que busquen posar l'economia al servei de la gent i no del diner.

Per fer això calen mesures innovadores i una transmutació de valor. El moviment de l'Economia del Bé Comú* col·labora amb moltes altres iniciatives per a transformar el paradigma econòmic amb propostes realistes.

Us animo a conèixer-lo i col·laborar-hi. També us convido a què penseu, cada cop que compreu una cosa barata de preu, en com de cara ens surt quan afegim als euros el dolor, la injustícia i l'explotació.

* A Girona: EBC-Girona

Res no justifica l'acumulació de riquesa. La natura no és teva.

Hem assumit coses que no hauríem d'haver assumit mai. Una de les més importants és la de considerar que la gent té dret a acumular la riquesa.

D'on ve aquesta creença? Què et fa pensar que els recursos que hi ha al planeta i que han de servir per al sosteniment de tothom els pots acaparar i disposar-ne com si fossin només teus?

És evident que aquesta pregunta ens remet a qüestions fonamentals com ara la propietat privada, la justícia, els drets, l'herència...

Què et fa pensar que pots posseir la terra? La violència dels teus avantpassats? La tradició? Les lleis que van redactar els primers usurpadors? El dret a l'herència?

No hi ha cap lògica en cap d'aquestes raons però com que han quedat fixades en l'inconscient col·lectiu i s'han escrit als codis legislatius ara pensem que tenen la mateixa força que la llei de la gravetat.

La propietat privada de la naturalesa és una aberració que cal combatre amb tota la força de la raó que és la que més ens pot ajudar a entendre per què no hi ha justícia en aquesta apropiació. El món ens pertany a tots i entre tots l'hem de cuidar i protegir. Si fins ara no hem sigut capaços de veure-ho, ara ja

és una evidència. O ens salvem tots amb ell o tots hi perdrem. Cal una nova cultura de propietat col·lectiva i de dret d'ús sota control de la comunitat.

El primer pas que hem de fer és clarificar aquesta idea, veure'n la radical simplicitat i l'energia de justícia que conté. Un cop assumit que el teu jardí no és teu però que en pots disposar sempre que el respectis i el cuidis com a bé comú, has de difondre i defensar aquesta idea entre els que t'envolten.

Cal apel·lar a la justícia i a la lògica i buscar la manera de desactivar els interessos dels que, des de posició de domini, volen perpetuar el sistema.

Hem de ser militants en tots els entorns socials que habitem. Amb fermesa i convicció hem d'anar presentant les idees que estan a la base de la justícia i de la dignitat que han quedat tapades i esborrades per anys d'injustícia legal.

La propietat privada és el gran tema. Qui és el propietari d'aquest bosc i per què? Perquè el va comprar? Qui li va vendre? Qui va ser el primer comprador i quina legitimitat té ara aquest primer comprador? Els humans hem anat canviant les lleis i els usos a mesura que hem anat veient que no s'ajustaven als valors que hem anat descobrint.

Va desaparèixer la monarquia absoluta que estava ben arrelada, vam atorgar igualtat de drets a les dones i a tots els homes,... No són canvis petits. Són transcendents i cal fer més passes endavant.

Hem de tractar la propietat privada i ho hem de fer enfortint la idea de comunitat, de societat humana, de justícia, de vida cooperativa...

Prepareu-vos per a la contra-ofensiva quan us recordin els estralls del comunisme dels partits comunistes, quan us argumentin des de la superioritat moral que no hi ha alternativa al capitalisme ferotge que tenim, quan us mirin com es mira a una criatura que demana la lluna i us somriguin amb suficiència, com perdonant la vostra beneïteria, quan us diguin que teniu raó i que està molt bé tot això... i segueixin fent i pensant el mateix que abans...

Res no justifica l'acumulació de riquesa.(2) No ens podem enriquir amb el treball dels altres.

A més de posseir la terra o els recursos naturals, una altra forma d'acumular riquesa és treballant. L'home, actualment, ven el seu temps, la seva força de treball en el mercat laboral i a canvi aconsegueix un salari que se suposa li permet viure dignament.

Ja sabem que això no és així a la major part de la terra. Molta gent és explotada i una minoria guanya molts diners amb la feina dels altres. Segurament pensareu que això és lògic, però només ho és perquè estem infectats de capitalisme i hem assumit la seva doctrina.

Necessitem repensar el sistema econòmic. I ho hem de fer sense por a la utopia i a les millores que poden semblar ara mateix impensables. Si més no, les idees de millora ens poden donar pistes sobre com i cap on hem de dirigir l'energia del canvi. Sabem que molt segurament les coses no seran com pensem que seran però els ideals donen pistes i obren camins.

L'actual sistema considera l'home un producte, un mitjà, un element més de la cadena de producció, distribució i consum. Hi ha un mercat de treball, però l'home no és una mercaderia! L'home no és un mitjà per a produir sinó el seu fi. L'economia està al servei de les persones i no les persones al servei de l'economia.

L'home es ven i es prostitueix en el mercat ja que accepta bescanviar la seva força de treball per diners. Això no hauria de ser així.

Si pensem en les primeres comunitats, els homes treballaven conjuntament i repartien la seva producció de manera que tots tenien el que necessitaven. No cal ser massa agut per veure la lògica d'aquest

sistema. Per què l'hem perdut? Per què ens sembla tan utòpic recuperar-lo? Qui ens convenç que això no pot ser així? Certament els que es beneficien de l'actual sistema.

Ningú no té dret a enriquir-se a partir dels altres. Tothom ha de treballar i ha de rebre uns diners que li permetin una vida plena. Això passa per moltes consideracions: una formació ètica bàsica, una organització social solidària, un coneixement del que realment podem i hem d'aportar a la societat, una acceptació de la feina que fem en funció de les nostres capacitats, una forquilla de guanys opcionals que satisfaci les aspiracions de qui té ambicions compatibles amb el benestar de la comunitat,... i tantes i tantes coses de les que hauríem de parlar si volguéssim concretar.

D'entrada tothom hauria de rebre un salari bàsic. Això haurà d'acabar arribant de forma irremeiable. No hi tornarà a haver plena ocupació, els robots reduiran la massa laboral,... totes les mirades prospectives confirmen aquest diagnòstic.

Si evitem que s'acumuli la riquesa més enllà d'un límit acceptable hi haurà un excedent de riquesa que servirà per a poder donar a tothom el sou que necessita. Quan ho comento em pregunten: "I un que no fa res o no vol fer res, també cobrarà?" I jo penso que sí, que aquests són els que més justifiquen la paga. És una indemnització per no haver sabut estimular-los a col·laborar, una compensació per la seva desgraciada vida insolidària.

Tothom treballant en el que realment té per a oferir, cobrant el just i amb possibilitat de augmentar el sou de forma raonable, redistribuint les tasques que de forma natural no es cobreixen, limitant l'acumulació de diners, oferint serveis de qualitat en una societat participativa i oberta... aquesta és la llum que albiro a l'hora de pensar com refer l'economia per tal que torni a ser el que ha de ser: la gestió justa dels recursos al servei del bé comú. I això passa per deixar de considerar l'home una mercaderia més. Atrèvim-nos a pensar-ho...

Res no justifica l'acumulació de riquesa.(3) El sentit dels diners no és multiplicar-se sinó repartir-se.

Els diners són un dels més grans invents de la història. Els diners han permès l'agilitació de l'economia, han flexibilitzat els intercanvis, han estandaritzat el valor de la producció localment, serveixen com a patró de mesura en les transaccions...

Els diners són, però un mitjà; no un fi! Aquest fet és molt important. Els diners només valen quan se'ls usa i es podreixen o perverteixen quan s'estanquen o quan es reproduïxen a les granges dels potentats.

Actualment estem en la fase de capitalisme financer, una de les més corruptes i absurdes lògiques econòmiques a no ser que considerem la seva utilitat com a generadora de poder i de control social. I aquesta no és la finalitat del diner. El diner està per a servir a la gent, per a facilitar el flux dels béns envers els usuaris. Aquesta és la idea matriu originària i qualsevol interpretació que permeti o fomenti el diner com a fi és perversa i contrària a l'economia (entesa com a la distribució justa dels recursos)

Cal denunciar l'actual mercat financer que només serveix per a acumular riquesa allò on ja n'hi ha. És un sistema essencialment injust que s'hauria de prohibir o regular de forma rigorosa. Va contra el sentit comú que el diner faci diner perquè aquest fet no reverteix en la distribució de la riquesa sinó en la seva acumulació en mans privilegiades.

Hi ha moltes coses molt assentades i acceptades que caldrà transformar de manera radical i una d'aquestes és el sistema financer global amb els seus lobbys, paradisos fiscals, entitats financeres que controlen el mercat i l'exploren en benefici d'uns pocs.

No sé com ho haurem de fer això. Crec que no podem esperar una reforma per part de la política que és qui ho hauria de fer perquè els poders econòmics tenen controlat i sotmès el poder polític. No sé com s'haurà de fer... De moment cal escampar la idea de què guanyar diners amb enginyeria financera sense control no és acceptable. Tinguem en compte que les persones que ocupen els càrrecs de més transcendència dins el món econòmic no són elegides democràticament.

L'Economia del Bé Comú, un moviment que propugna una nova economia, proposa un mercat financer ètic sota controls de gestió pública democràtica i al servei de la gent. Hi hauria així un doble mercat financer: un acaparador al servei de pocs i un altre al servei de tots. Així quan l'evidència que molta activitat financera és fraudulenta empenyi la gent a buscar una alternativa, la trobarà. I de passada, podrà servir per a acollir a aquells actors empresarials que ja busquen en l'economia la seva finalitat lícita: la justícia en la distribució de la riquesa a través dels diners com a instrument.

Res no justifica l'acumulació de riquesa. (i 4) Riquesa i pobresa hereditària: la fórmula de la injustícia perpètua.

Els fills dels rics neixen rics i els fills dels pobres neixen pobres. Això és un fet. La riquesa i la pobresa és el primer do que rep el recent nascut. Sabem que després, el que en faci el ric amb la riquesa i el pobre amb la pobresa, és una altra història.

Amb tot, aquesta història és previsible. Els rics molt probablement acabaran essent rics, segurament més rics encara i els pobres seran pobres. Les casuístiques personals darrera cada cas avui no m'interessen. M'interessen les dinàmiques socials.

La història ens explica que les classes dominants sempre han existit i que s'han consolidat en tota societat. El poder i l'acumulació de riquesa ofereixen recursos de perpetuació sobretot a través del control ideològic, policial i religiós.

També avui dia és escandalós veure com una minoria de rics controlen el món i són cada cop més rics mentre àmplies franges de la població viuen en la misèria. És tan evident i tan constant aquest fet que hem arribat a considerar-lo normal.

Aquest fet, però, és absolutament absurd. Estem en un moment en què podem considerar ja que tots els humans tenim els mateixos drets i la mateixa dignitat. Per què si això és així, es permet a uns pocs acaparar i acumular la riquesa que impedeix satisfer les necessitats bàsiques de tothom?

Un dels pilars fonamentals d'aquesta injustícia és l'herència. Els rics han blindat el dret a l'herència perquè han volgut assegurar que els seus mantinguin el poder. És tan natural que els pares vetllin pels fills que permetem aquesta bogeria de fer la riquesa heretable.

Sembla just que els pares procurin el benestar dels fills però la millor forma de donar-los poder no és donant-los riquesa sinó autonomia, valors, sentit i amor. Aquesta és l'herència que ningú no negarà a ningú i que més poder et dona a la vida.

En una societat capitalista com la nostra, però, considerem que no hi ha res superior als diners o a les riqueses. Per això ens esforcem en fer hereditària la propietat. És un greu error i això ho sap tothom, però els privilegiats vetllen per perpetuar la tradició que els manté en el privilegi.

L'herència, més enllà d'uns mínims, hauria d'estar prohibida. Marx ja va proposar l'abolició de l'herència i per això ara és un idea maleïda i contaminada per la història terrible dels comunismes de partit del segle XX. Amb tot, una societat que aspira a la igualtat i a la solidaritat no pot permetre l'acumulació de riquesa en mans d'uns pocs i la condemna a la pobresa per a molts.

Haurem de ser coratjosos i valents perquè mentre la situació és cada cop més immobiliària (hi ha encara qui està en contra dels impostos de successió patrimonial), la desigualtat és cada cop més elevada i la situació d'injustícia està arribant a ser intolerable. No voler-ho veure és una causa més d'aquest desastre.

El preu ens diu una cosa però ens n'amaga moltes.

La trinitat del consum és: preu, qualitat i necessitat. Comprem coses perquè les podem pagar, ens agraden i les necessitem. Aquesta és la norma general.

Podríem parlar molt de la necessitat. Quines són les necessitats reals? Costa molt de saber sobretot en el nostre sistema capitalista en què quasi totes les necessitats han estat creades. Què lluny de la màxima epicúrea que predica satisfer els desitjos d'allò natural i necessari de la forma més econòmica o senzilla possible. Però aquest no és el tema d'avui.

Tampoc vull parlar ara de quines condicions o qualitats ha de reunir una cosa que necessitem i podem pagar per a ser escollida. D'entre l'àmplia gama de productes que ens ofereix el sistema per a satisfer una única necessitat en seleccionem un atenent al gust que ens provoca, ja sigui pel seu grau d'idoneïtat o eficàcia en la satisfacció de la necessitat (la qualitat) o pel seu disseny o per l'estatus que ens atorga la seva possessió. Hi hauria també molt a parlar d'això.

Del que si vull parlar avui és del preu de les coses. El preu ens diu una cosa i ens n'amaga moltes.

El preu ens diu la quantitat de diners de la que ens hem de desprendre per a adquirir el producte. I prou. No informa de res més. Amb això es produeix un greu acte d'ocultació.

Considerar una cosa només pel preu ens fa considerar el seu cost atenent només a la nostra quantitat de diners. Aquell producte però, té més a veure amb el món, amb la supervivència del planeta i amb la justícia mundial que amb els diners que tens a la butxaca.

Elaborar productes i distribuir-los té uns costos altíssims que fan referència a l'explotació de la terra i a l'explotació del treballador.

Un martell pot costar 22 euros però darrera aquest preu hi ha uns costos que no s'especifiquen. Darrera aquest martell hi pot haver un tracte responsable i just pel treballador o un tracte d'explotació i esclavatge industrial. Darrera aquest martell hi pot haver oportunitats d'emancipació i de participació democràtica o deshumanització i submissió laboral. Hi pot haver respecte i consideració per a les matèries primeres o explotació salvatge del medi. Hi pot haver contaminació o mesures conservacionistes.

Al final però només sabem del martell que val 22 euros. Potser sí en alguns productes la informació s'ha augmentat. Sabem dates de caducitat, origen, components, criteris de qualitat... en el millor dels casos.

Hi ha productes de qualitat, fets amb consciència, respectant el medi ambient, en entorns laborals sans i participatius i n'hi ha que es fan sense escrúpols, prioritzant el guany sense considerar les situacions laborals i ambientals.

La relació que hi ha actualment entre un producte fet amb consciència i un de fet per a obtenir guany amb el preu sol ser que els productes de qualitat són cars i els que s'han fet sense respecte pel medi ni per l'home, són barats.

Aquesta és l'aberració que cal invertir. Hem de fer un gir de 180 graus. Les coses fetes amb consciència han de ser barates i les que contaminen i ofenen la dignitat del treballador haurien de ser cares. Com es pot aconseguir això?

Doncs amb intervencionisme, una pràctica molt lluny del liberalisme ferotge del nostre capitalisme. Necessitem que els estats legislin a favor de les empreses que treballen bé. S'han de desplegar lleis que fomentin la producció responsable i que prioritzin les empreses que ho fan a l'hora d'atorgar-les-hi contractes. S'han d'oferir crèdits en molt bones condicions a les empreses responsables. S'han de donar subvencions, ajudes i oferir exempcions fiscals a les empreses responsables.

D'aquesta manera les empreses que exploten els treballadors i el medi ambient oferirien els seus productes a un preu més alt (no tindries desgravacions, ni ajudes, i potser fins i tot podrien tenir gravaments) D'aquesta manera s'estimularia a les empreses a produir amb criteris de respecte, democràcia, ecologia,...

Això és el que propugna el moviment de l'Economia del Bé Comú i ho fa amb una visió rigorosa i pràctica. Aquest pensament s'està desplegant des de grups d'empreses i universitat i està oferint un model vàlid alternatiu al capitalisme inhumà que tenim ara.

Us animo a informar-vos-en, a donar-li suport i a difondre'l.

Crec que a nivell estructural caldria impulsar canvis radicals per a reconduir l'economia envers el seu autèntic objectiu.

Cal legislar un salari màxim i un de mínim. (salari max-min) Que ningú pugui cobrar per sobre ni per sota d'aquest max-min.

El salari max-min hauria de ser l'única font d'ingressos dels individus.

Sou màxim pels alcaldes? Recolzem-ho! Cal generar la idea de que els sous han de tenir límits per dalt i per baix.

Una proposta de distribució de la riquesa: tothom fa el que vol i tothom cobra el mateix.

Imagino que la utopia ha de semblar necessàriament ridícula, pueril i fantasiosa. Amb tot, la utopia és una de les principals forces de progrés. A vegades les idees més absurdes tenen el poder de fer trontollar creences igualment absurdes però consolidades per la rutina o la tradició.

Deixeu-me que analitzi aquesta proposta utòpica que anuncio. Primer: que tothom faci el que vulgui. Suposo que molts pensaran que si tothom fa el que vol la gent no voldrà treballar ni esforçar-se. Ara bé, això potser passaria en la nostra societat donat que se'ns ha inculcat que el treball és un càstig o una maledicció.

En realitat el treball és una benedicció i parlo, és clar, del treball digne i adequat. Treball digne vol dir treball amb sentit, que serveix, que aporta benestar. I treball adequat vol dir treball que s'ajusta a les teves capacitats i que et permet expressar els dons que la naturalesa i les circumstàncies t'han atorgat.

Estic segur que cap persona sana no renunciaria a treballar si pogués desenvolupar les seves capacitats de forma creativa i plena i oferir la seva obra als altres a canvi del respecte, l'agraïment i un sou digne.

I aquesta és la segona part de la proposta. Quant ha de cobrar una persona? Hem de cobrar pel número d'hores treballades? Per la dificultat de la feina? Per la inversió que hem fet en preparar-nos? Per la responsabilitat? Per la llei de l'oferta i la demanda? Doncs crec que tothom ha de cobrar el mateix.

D'entrada les necessitats bàsiques urgents han d'estar cobertes: salut, educació, servies públics... i a partir d'aquí, tothom ha de cobrar un sou que seria igual per a tothom.

Ja sé que ara pensareu que això és el impossible i ingenu. Hi ha moltes objeccions a fer i m'agradaria poder comentar-les totes, però no puc. He sentit gent que diu que qui té més responsabilitat i formació ha de cobrar més i jo dic: si tenen ja la recompensa de poder exercir la responsabilitat i servir els altres, per què necessiten més diners?

Les persones que són intel·ligents i estan preparades han d'agrair a la vida que els hagi donat la capacitat i la circumstància per a tenir aquesta preparació. Això sol és ja un regal, que molta gent no pot tenir.

També hi ha qui pensa que si tothom cobra el mateix molts treballarien poc o gens. Si el treball fos com he dit abans, treballar poc o gens seria una autèntica desgràcia.

Si tothom cobrés igual, ningú no voldria fer les feines complexes o arriscades, diuen altres. Tampoc ho crec. Quan les persones trobem i deixem aflorar els nostres autèntics dons, res no ens omple més que exercitar-los.

Plató, a La República, una de les primeres utopies socials parlava de les diferents ànimes que predominaven en les persones. Els filòsofs que cultivaven l'ànima racional manaven, però no tenien cap propietat; tot ho tenien en comú. Ja tenien prou privilegi havent rebut el do de la saviesa.

Els guerrers, que treballaven l'ànima irascible, la que defensa la justa ira, la que combat la injustícia estaven desitjosos d'exercir el seu do. No puc imaginar un guerrer platònic dient "si no cobro com un filòsof no vull anar a la guerra i faré de pagès". Per a algú que té l'ànima de plata (defensor de la justícia) no hi ha càstig més gran que veure's privat de desenvolupar el seu caràcter. I si ho fa, senyal que no és autèntic guerrer.

En fi, més enllà de la distància cronològica i metafòrica de les ànimes platòniques amb el meu discurs, el que vull dir és que la font principal de satisfacció en la vida productiva o laboral no són els diners, sinó la plenitud, el sentit i la satisfacció que dóna haver trobat el teu lloc en el món, ocupar-lo i viure amb consciència la teva història personal.

I si després vols saber quant cobraràs, doncs sàpigues que cobraràs el mateix que tots. I si ets una persona ambiciosa que busca el màxim possible, hi estaràs d'acord!

El vot que diposites a la caixa registradora quan compres és tan decisiu com el que poses a l'urna.

Cada cop que escullis i pagues un servei expressos una opció, una decisió. Podríem dir que pagar per un producte és votar per la seva validesa o idoneïtat.

Una compra sempre implica la satisfacció d'una necessitat encara que pugui ser una cosa supèrflua. Més que analitzar ara quines coses són o no són supèrflues, el que vull és analitzar la decisió que suposa l'opció de compra d'una cosa entre una multitud d'ofertes d'aquell producte.

Un procés molt generalitzat de compra consisteix en escollir el producte dins una gamma de qualitat i dins d'ella, optar per la més barata. Fins i tot, el preu, pot fer que escullis una altra gamma o fins i tot un altre producte!

I és que a la nostra societat el bé suprem és el diner i per tant com més barat millor. Fer que les coses siguin barates és un objectiu de marketing (low cost, outlet,...) i una exigència del consumidor.

Una cosa barata però té un cost molt elevat que no volem veure. Sabem tota la xarxa d'explotació humana i material que hi ha darrera els productes barats i que s'accentua a mesura que els guanys dels productors augmenten.

Nosaltres però no ho volem veure i seguim comprant el que és barat. Hem de començar a ser conscients del cost que hi ha darrera un producte barat. Quant dolor, injustícia, opressió, depredació i indignitat hi ha darrera l'explotació econòmica.

Estic segur que si ho sabéssim, ningú no compraria aquests productes. Ningú és tan insensible com per a fomentar la crueltat evitable. El problema és que no ho sabem i si ho sabem, ho sabem d'aquella manera general i benintencionada que ens fa torçar el gest o fer un comentari sobre el mal en el món però seguim igual.

Cada cop hi ha més persones interessades en conèixer els costos no econòmics dels productes i que ho volen saber per tal de comprar de forma responsable. Hi ha moltes iniciatives que es mouen ja en aquest sentit.

A mi, el que em sembla una idea genial és la d'etiquetar el producte indicant l'índex de bé comú(1) que

ha generat la seva fabricació. Si es generalitzés aquest indicador podríem a primer cop d'ull saber quin producte o servei ofereix més bé comú i podríem prendre la decisió amb més informació.

Al final, l'opció de compra seria igualment lliure, però ara no tindríem només l'indicador econòmic, sinó que hauríem d'afrontar el dilema ètic de comprar barat sense bé comú o més car amb bé comú.

La distribució de compradors atenent un o altre criteri ens faria veure en quin nivell d'evolució social està la societat. Un autèntic indicador de maduresa social, tan o més rellevant que els resultats de les eleccions.

Per això, cada cop que compres atenent al bé comú i no només al preu, és com si diposessis un vot per una opció d'economia social, la que remet a l'autèntic fi de l'economia: la satisfacció de les necessitats bàsiques de tots i no l'enriquiment d'uns pocs a costa de la majoria.

L'Economia del Bé Comú propugna aquest canvi econòmic i mereix tot el nostre interès i suport. Us animo a conèixer-la i difondre-la.

(1) El moviment de l'Economia del Bé Comú estableix cinc criteris per a determinar què és el bé comú i els aplica a tots els elements que intervenen en la producció i consum d'un producte. Els criteris són: dignitat humana, solidaritat, sostenibilitat ecològica, participació democràtica i justícia social. Es quantifiquen seguint un barem i es sintetitzen en un valor de 0 a 1000 que en una etiqueta homologada es representa amb un color.

Si el poble ha d'elegir els seus governants, els primers que ha d'elegir són les autoritats econòmiques

En teoria, l'economia ha d'estar supeditada a la política, però actualment ja ningú no dubta de què la política és la serventa de l'economia. Possiblement sempre hagi sigut més o menys així, però l'evolució de la situació mundial ha mostrat de forma diàfana i sense cap mena de pudor ni reserva la supremacia del poder del diner per damunt de la política.

Si el principi de la democràcia és que el poble elegeix els seus governants, ens cal ara fer un gir copernicà i exigir l'elecció de les autoritats econòmiques. Cal que la ciutadania defineixi quin model econòmic vol, quins han de ser els objectius i qui ha de dirigir el banc central, quins han de ser els límits i les condicions de l'endeutament, què farem quan se sobrepassen els límits d'endeutament públic, quin ha de ser el diferencial màxim entre els sous més alts i els més baixos, etc.

Tot això, que marca directament les nostres vides, està en mans actualment del G20, dels Fons Monetari Internacional, de l'Organització Mundial del Comerç i altres institucions gestionades per persones que no han sigut elegides.

És absolutament rebutjable que el capital privat regeixi els destins de l'economia mundial. La mateixa Reserva Federal Americana és una institució privada i els bancs emissors de moneda estan dirigits per persones elegides per mètodes opacs, complexos i elitistes sense que la legislació estatal o comunitària hi intervingui per cap altra cosa que no sigui per a autoritzar-ho i fomentar-ho.

Ens cal una revolta mental i social per a entendre que mentre el poder econòmic estigui en mans d'una elit, d'una minoria selecta que treballa per a la seva perpetuació, la tasca política és una pantomima. Ens tenen distrets amb la política mentre ens espolien per a enriquir-se.

Aquesta és la primera conscienciació que ens cal. I la segona és la de saber-nos sobirans en tema econòmic tot i que mai no ho hem pensat ni ho hem assumit.

Direu que el tema econòmic és complex i no està a l'abast de la majoria de gent, però aquesta raó es podria aplicar a les decisions polítiques també i no ho fem. Si ens cal informar-nos, formar-nos, fer pedagogia econòmica, divulgació tècnica,... doncs la fem perquè el que no podem permetre és que el poder real no estigui sotmès a la voluntat de la majoria. Si falla això, la paraula democràcia esdevé una burla.

El moviment de l'Economia del Bé Comú treballa per a dur a terme aquesta revolta cívica per assolir la sobirania econòmica. Propugna les assemblees monetàries locals, regionals i nacionals per tal d'assolir aquest objectiu.

Estic convençut que els nostres problemes polítics s'aclaririen substancialment si abordéssim la democràcia econòmica. Com el problema de la desnutrició, que s'arreglaria si abandonéssim el tractament mèdic i passéssim al foment de l'agricultura.

Els robots destrueixen llocs de treball o alliberen els homes del treball? Caldrà un enfocament ètic i filosòfic més que econòmic i tècnic.

Allò bo és barat i hem de fer que el preu ho reflecteixi!

Una cosa barata és, segons el diccionari, una cosa de baix preu. I si mirem què és el preu, veurem que és la "relació de canvi entre dos béns econòmics". Normalment un d'aquests dos béns és el diner, i per això una cosa barata entenem que és una cosa que val poc diners.

Així és en el nostre sistema capitalista que redueix el valor de les coses al seu equivalent en diners. Aquesta visió però, és molt esbiaixada i interessada. És una concepció monetarista, materialista i deshumanitzada.

Les coses que tenen un preu baix solen ser molt cares. Els productes i serveis barats tenen uns costos molt elevats en, al menys 4 aspectes:

1. En dignitat humana: podem produir i servir de forma barata si tractem els treballadors com a coses, si els explotem i abusem de les seves necessitats. Reduir drets dels treballador, els jornals, legislar la precarietat laboral... tot això abarateix el producte o servei i augmenta el guany de l'empresari.
2. En solidaritat i justícia: el nostre sistema de competència ferotge fa que les empreses lluitin entre elles i que hi hagi una guerra comercial. Al final, els holdings i consorcis acaben controlant el mercat i imposant polítiques econòmiques que els permet fixar els preus.
3. En sostenibilitat ecològica: Produir o servir sense criteris de conservació mediambiental és molt més barat que no pas invertir en el reciclatge i en les polítiques empresarials de sostenibilitat ecològica.
4. En transparència i co-decisió: L'opacitat i la presa de decisions limitada a una elit que no considera ni fa participar els altres agents productius també facilita la corrupció i la gestió de les empreses orientades al bé particular i no al bé comú.

Així doncs, un producte barat té un baix preu però un altíssim cost quan contemplem l'economia des de la seva òptica integral i no només des de l'estreta mirada del guany en diners. Darrera un cafè, un samarreta, una raqueta de tennis, un moble o un martell barat hi sol haver molt treball indigne, molt abús corporatiu i desigualtat social, molta contaminació i molta opacitat i alienació dels treballadors. Això, a nivell planetari és molt car, té un cost inassumible!

I com que els productes barats es venen més i donen més benefici, cada cop més els productors fabriquen o serveixen sense considerar la dignitat dels treballadors, la justícia, l'ecologia i la vinculació del treballador al producte.

Cal revertir clarament aquesta situació. Cal que els productors vulguin produir coses de qualitat, ben fetes, amb treballadors dignes i compromesos i respectant el medi ambient. Aquest seria un producte realment bo i barat. Aquí barat no vol dir de baix preu, vol dir que no costa indignitat, ni alienació, ni destrossa ecològica. Aquest és el model que tots voldríem per a la nostra producció econòmica.

Això no és així perquè respectar la dignitat, preservar el medi i defensar la justícia, val més diners que no pas no fer-ho. Hem d'aconseguir que costi menys!

Aquesta és la clau! Hem d'aconseguir que els productors de béns i serveis vulguin fer-ho amb qualitat i respecte. El moviment de l'Economia del Bé Comú, s'ha plantejat aquest repte i ha trobat una resposta sorprenentment senzilla i eficaç: cal arbitrar polítiques econòmiques que castiguen amb impostos als que produeixen malament i beneficiï i estimuli els que produeixen bé.

Si una fabricant abusa de i explota la terra i el treballador, el preu dels seus productes s'hauria de veure incrementat per una taxa de càstig o estímul que faci que el seu producte surti al mercat amb un preu més alt que el que produeix respectant la terra i el treballador.

No és una utopia. L'Economia del Bé Comú funciona ja a molts llocs i es va desenvolupant i associant amb moviments d'economies alternatives perquè cada cop som més els que sabem que el nostre sistema econòmic ens està duent a la destrucció.

Davant el fatalisme o la consigna perversa del liberalisme de que "no hi ha alternativa", l'Economia del Bé Comú ha vingut a demostrar que els canvis radicals són, a més de necessaris, possibles! Informeu-vos!

Doneu els diners a les persones sàvies, a les que els saben fer servir.

Els diners són un mitjà, no un fi. Això es veu clarament per poc que s'hi reflexioni. Els diners, en ells mateixos, no satisfan cap necessitat de manera directa. És quan els canviem per altres coses que apareix la seva utilitat. Són, per tant, un valor de canvi.

Els diners són, doncs, un instrument d'utilitat social molt eficaç i que ha facilitat que l'economia sigui fluïda i còmode.

Com a eina, com a instrument que és, el diner ha d'estar en mans de persones que els sàpiguen fer anar, en mans dels experts. Actualment això no passa. Aquest mitjà està en mans dels acaparadors, dels avars i dels ambiciosos que aspiren, no a donar-los utilitat sinó a donar-los rendiment.

Quan el diner no està al servei de l'intercanvi, de la regulació comunal de la producció i el consum, de la protecció i salvaguarda dels drets fonamentals, és un instrument pervers i qui el controla esdevé un enemic de la concòrdia i de la justícia.

Per això estic convençut que hem de controlar qui acumula el diner, qui no el sap usar. Cal saber usar els instruments per posar-los al servei de la comunitat. Només pot ser un usuari competent aquell que coneix l'objectiu del mitjà. Per això només qui sap i entén que els diners han de circular, han d'invertir-se en economia social, han d'estar al servei dels valors, mereix ser-ne posseïdor.

Hem de fer polítiques que incentivin i promoguin aquest desplaçament dels diners a mans de les persones que els saben usar.

L'Economia del Bé Comú és una de les ideologies econòmiques que propugna aquest ús social i racional dels diners. Quan ens alineem amb els valors de l'economia justa desapareix l'acumulació exagerada, les desigualtats, la depredació mediambiental, l'explotació laboral i el materialisme deshumanitzador.

Us animo a conèixer l'economia del bé comú (ebc-girona), una proposta valenta i generosa que busca que el diner estigui al servei de les persones i no les persones al servei del diner. És una idea senzilla però potent que cada cop més es mostra com a un horitzó d'esperança.

Es tracta, de manera molt resumida, de posar els diners en les mans de les persones responsables i treure'ls de les dels que no n'entenen el seu ús. Calen mesures polítiques per regular que les empreses i productors que respecten els valors de l'economia social tinguin estímuls i avantatges en aquest mercat depredador on els ignorants imposen la llei del més fort.

...i implantar l'Economia del Bé Comú a nivell mundial.

Les idees de "l'economia del bé comú" són tan bones, clares i fonamentades que qualsevol alternativa sembla estúpida.

El capitalisme devora el món, l' "economia del bé comú" el regenera.

Economia del Bé Comú. Una idea massa potent com per no considerar-la!!!

L'alternativa al capital-isme és el bé-comú-isme.

Els moviments o tendències acabats en -isme, defineixen clarament quin és el centre sobre el que pivoten. En efecte, allò que hi ha davant l'-isme, és, o hauria de ser, l'essència d'aquella idea.

Cristianisme, budisme, liberalisme, comunisme, consumisme,... El capitalisme és, ara per ara el nostre sistema econòmic. Sembla haver-se erigit en la forma d'èxit de l'evolució i no té, pel moment, cap enemic poderós ni mostra símptomes de feblesa. Per contra, la seva capacitat d'adaptar-se, reinventar-se i sobreviure diu molt dels elits que la condueixen i vetllen per ella.

El capitalisme entén l'economia com l'activitat que gira al voltant del capital, del diner. El valor absolut és el diner, el fi darrer de l'activitat econòmica sembla ser generar i acumular diner. Tots hem caigut al parany d'acceptar el diner com a valor màxim.

Aquest és un error que ha dut a la despersonalització de l'economia. L'economia per definició és l'activitat que gestiona les necessitats humanes vinculant-les als recursos i a les forces productives. L'objectiu últim és el servei a la comunitat i el mitjà, entre altres, és el diner.

Què ens ha passat per arribar a l'adoració del diner? Què fa que quan hi ha un guany a l'abast els escrúpols morals s'encongeixen? Què ens fa admirar als qui acumulen el diner, quasi sempre perquè parteixen de situacions privilegiades de casta, classe social o de poder? Segur que hi ha moltes teories per analitzar aquest fenomen però potser la solució no sorgirà d'un bon diagnòstic, sinó d'una revisió crítica del model i de la possibilitat de trobar una alternativa.

La revisió crítica implica veure l'obvietat: l'actual sistema accelera les desigualtats, augmenta la injustícia i empobreix una gran part de la humanitat mentre una minoria acapara. Això sol hauria de ser motor de curiositat per a les alternatives.

Per a mi, la millor alternativa és l'Economia del Bé Comú, una concepció de l'economia que situa al centre el bé comú i recol·loca el diner al lloc que li correspon: un mitjà!

L'economia del bé comú no és una revolució, és una adaptació. Aprofita els mecanismes del mercat, la producció, la banca i la borsa, però la posa al servei del bé comú.

Com sabem que una activitat econòmica serveix al bé comú? Doncs definint què entenem per bé comú. El moviment de l'Economia del Bé Comú ha desenvolupat una matriu de criteris que permet valorar (puntuar) una empresa, una corporació o qualsevol actor econòmic en un barem de 0 a 1000.

Els 5 grans aspectes que contempla són el respecte a la dignitat humana en el procés econòmic, la solidaritat, la sostenibilitat ecològica, justícia social i participació democràtica.

El principi fonamental és terriblement senzill i eficaç: les empreses o actors econòmics que obtenen bones puntuacions en el balanç de bé comú, reben un tracte preferent en la contractació, finançament, càrrega fiscal, etc.

Es pretén que a les empreses els surti rendible treballar pel bé comú. Amb aquest primer impuls, podríem observar el desenvolupament de dos models econòmics (donat que el capitalisme i el

bécomúisme poden conviure) i el sentit comú, les exigències del món actual i la sensibilitat ètica portarien cada cop més la gent cap al mercat del bé comú.

Us convido a conèixer i participar en aquest moviment. Podeu trobar informació a l'Economia del bé comú.

Si no ets egoista fes-te "becomista" (de l'Economia del Bé Comú) i si ets egoista, fes-te'n també!

És evident que cal canviar coses. I moltes! I ràpidament! I de forma eficaç! I l'economia és una de les que amb més urgència demana canvis radicals. La desigualtat en el repartiment de la riquesa està duent al planeta al col·lapse. Les enormes diferències entre el nivell de vida d'unes persones i altres és escandalosa i va contra la dignitat i contra tots els drets fonamentals.

Tenim actualment el model capitalista que domina el món. Molts economistes creuen que no hi ha alternativa i que és el model que aporta més progrés, producció i riquesa. Els seus defensors però, no acostumen a constatar l'enorme preu que paguem per aquest progrés: explotació del l'home i la natura, consumisme, materialisme, individualisme, competitivitat...

Crec que les ciències econòmiques i humanes en general estan ja en disposició de formular altres principis econòmiques que estiguin al servei de la gent i no de la minoria dominant. Ja és possible ara mateix, una altra forma de regular l'economia. Passa com amb tants altres problemes, com ara evitar la fam al món, la contaminació atmosfèrica o la cura de certes malalties, que tècnicament ja són possibles però que políticament no estan entre les prioritats perquè el benefici d'uns pocs és més important que el benestar de la majoria.

Hi ha models econòmics alternatius al capitalisme, més humans, més satisfactoris, més eficaços i justos. Un exemple és l'Economia del Bé Comú, un model que per la seva simplicitat i potència a l'hora d'afrontar els mals del capitalisme, s'està obrint pas per Europa. No entraré ara a comentar-lo perquè no és l'objectiu d'aquest escrit. Podeu informar-vos buscant a internet i us aconsello que ho feu.

El cas és que si no ets egoista cal que t'interessis i et comprometis en la mesura que puguis amb aquests nous moviments econòmics.

I si ets egoista també t'has d'interessar per la nova economia perquè el teu propi bé no té futur en un món desestabilitzat, injust i competitiu.

No som competitiu per naturalesa per més que ens mengin el cap repetint-nos-ho. Som cooperatiu per naturalesa! Hem sobreviscut perquè hem cooperat. Quan estem en risc ens ajudem. Fins i tot els rics s'ajuden entre ells quan tenen problemes. Les grans empreses fan càrtels per protegir els seus interessos i ho fan de forma cooperativa.

Les classes dirigents ajuden als bancs de forma cooperativa. La mateixa màfia coopera per a assolir els seus perversos interessos.

Si tanta gent egoista, indigna, injusta i explotadora és capaç de cooperar per a defensar els seus privilegis, què et fa pensar que nosaltres no podem fer-ho per tal d'aconseguir una distribució justa de la riquesa i una vida més digna per a tothom?

CANVIS

He anat a la seu de Triodos Bank. M'ha alegrat veure que hi havia una cua molt llarga de gent esperant. Alguna cosa canvia...

Esclaus animant els esclaus a ser esclaus. Això són els predicadors de la submissió.
([http://ln.is/blogspot.com.es/3oTi3 ...](http://ln.is/blogspot.com.es/3oTi3))

MESURES